

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Delbetänkandet Datalagring – brottsbekämpning och integritet (SOU 2017:75)

(Ju2017/07896/Å)

Regeringen har i remissen särskilt efterfrågat kammarrättens yttrande över förslagets förenlighet med EU-rätten och det folkrättsliga kravet på att ha en effektiv brottsbekämpning. Kammarrätten har följande yttrande att lämna.

EU-domstolen har i den s.k. Tele2-domen uttalat att artikel 15.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG ska tolkas på så sätt att bestämmelsen utgör hinder för en nationell lagstiftning som i brottsbekämpande syfte föreskriver en generell och odifferentierad lagring av samtliga trafikuppgifter och lokaliseringssuppgifter avseende samtliga abonnenter och registrerade användare och samtliga elektroniska kommunikationsmedel.

Enligt EU-domstolen föreskriver den svenska lagstiftningen en generell och odifferentierad lagring av samtliga trafikuppgifter och lokaliseringssuppgifter för samtliga abonnenter och registrerade användare och dessa uppgifter kan sammantagna göra det möjligt att dra mycket precisa slutsatser om privatlivet för de personer vilkas uppgifter har lagrats (punkterna 97–99). Lagringen är varken begränsad till att avse viss tidsperiod eller geografiskt och inte heller till en viss personkrets. Lagstiftningen berör på ett allomfattande sätt personer

som inte ens indirekt befinner sig i en situation som kan föranleda lagföring och den är således även tillämplig på personer beträffande vilka det inte föreligger något indicium som ger anledning att tro att deras beteende ens kan ha ett indirekt eller avlägset samband grov brottslighet (punkterna 105–106). En sådan lagstiftning överskrider enligt EU-domstolen gränserna för vad som är strängt nödvändigt och kan inte anses vara motiverad i ett demokratiskt samhälle (punkt 107).

Genom den föreslagna lagstiftningen begränsas i flera delar omfattningen av vilka uppgifter som ska lagras. Baserat på de uppgifter som föreslås bli föremål för lagring måste det dock enligt kammarrättens mening fortfarande antas vara möjligt att dra mycket precisa slutsatser om privatlivet för de personer som uppgifterna kommer ifrån, vilket också förefaller vara syftet eftersom samma uppgifter är viktiga för den brottsbekämpande verksamheten (se t.ex. 12.6.3).

Kretsen av personer som kommer träffas av leverantörernas lagrings-skyldighet begränsas inte med hänvisning till de svårigheter, och negativa konsekvenser för de brottsbekämpande myndigheterna, som en sådan avgränsning är förenad med (12.5.1). Kretsen av personer som får sina uppgifter lagrade är således fortfarande mycket omfattande enligt den föreslagna lagstiftningen. Risker för att lagringsskyldigheten under de förhållandena kommer omfatta uppgifter som medger mycket precisa slutsatser om privatlivet för personer som inte kan misstänkas ha ett indirekt, eller ens avlägset, samband med grov brottslighet får anses vara betydande. Kammarrätten anser därför att det kan ifrågasättas om lagförslaget är förenligt artikel 15.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG utifrån EU-domstolens tolkning av artikeln.

Vad gäller förslaget förhållande till folkrättens krav på en effektiv brottsbekämpning framstår lagringsskyldigheten som en ändamålsenlig åtgärd för att bekämpa brott och värna den allmänna säkerheten.

Detta yttrande har beslutats av kammarrättslagmannen Gertrud Forkman, kammarrättsrådet Lennart Berglund och tf. kammarrättsassessorn Niklas Karlsson, tillika föredragande.

Gertrud Forkman

Niklas Karlsson